

Julia Izaks-van der Velde

Brendele (Julia) van der Velde is geboren op 3 december 1930 in Amsterdam. Ze was de dochter van Mozes Jesaja (Jes) van der Velde en Mirjam (Marie) de Vries. Ze had twee broers, Hans (Benjamin Zeev) (1921) en Emile (Elizier) (1925). Haar vader was boekhouder.

Julia ging eerst vier jaar naar een openbare school en toen de Joodse kinderen in 1941 van openbare scholen af moesten, ging ze naar de Joodse Herman Elteschool. Daar is ze tot zomer 1943 naartoe gegaan. Op 5 juli 1942 kregen de eerste duizend Joden een oproep om zich voor “werkverruiming in Duitsland” te melden. Haar broers gaven gehoor aan de oproep. Het gezin kreeg op een dag een bericht van hen waarop stond: “*We zijn op weg naar Auschwitz.*” Uiteindelijk zijn ze op 1 juni 1943 naar vernietigingskamp Sobibor getransporteerd, waar ze direct na aankomst op 4 juni 1943 werden vermoord. Ook haar ouders werden opgepakt en gingen, via Kamp Westerbork, naar vernietigingskamp Sobibor. Daar werden ze op 17 juli 1943 vermoord.

Een nicht die actief was in de ondergrondse stelde aan haar ouders voor om Julia te laten onderduiken. Ze kwam bij een rooms-katholiek gezin met veel kinderen. Julia was zogenaamd een protestants meisje uit Rotterdam, zonder broers en zusjes. Haar ouders waren zogenaamd omgekomen bij het bombardement en ze had aan de Coolsingel gewoond. Waarschijnlijk heeft de ondergrondse ervoor gezorgd dat ze in Veghel naar de middelbare school kon. De school bevond zich in het klooster en de moeder-overste wist dat Julia Joods was. Ze mocht graag leren en ging altijd met plezier naar school. Op een dag ergens in begin 1944 werd ze op school uit de klas geroepen. Blijkbaar was er gevaar en ze moest zo snel mogelijk weg. Via Hilversum ging ze naar Friesland waar ze op verschillende adressen verbleef. Op mijn laatste onderduikadres kwam ze in augustus 1944 bij de anti Duitse familie Ritske en Immigje Veenstra in Wijnjeterp. In april 1945 kwamen Canadese soldaten en Wijnjeterp werd bevrijd. Vanuit Friesland ging Julia naar Hilversum en daarna naar Amsterdam. Daar kwam ze terecht in een pleeggezin.

Voor de oorlog bestonden er in Nederland verschillende Joodse gesloten groepen. Een doorstart na de oorlog was niet mogelijk omdat veel leden en leiders waren gedeporteerd en vermoord. Alleen in Den Haag begon de T.O.P. groep weer. Er was ook in Amsterdam belangstelling en daar werd een groep opgericht. De organisatie was, net als elke joodse organisatie, Zionistisch ingesteld. Ze richtte haar leden op wat toen nog Palestina heette en wilden hun belofte bij de installatie ook op die manier inrichten. Dit bleek in verband met de spelregels van de NPV niet mogelijk. Het installatieteken werd een Davidster. Er werden geen insignes van de NPV overgenomen en in plaats van een hoed werd een baret gedragen. De organisatie werd Tsfoioeth (Hebreeuws voor padvinderij) genoemd. De verkenners kregen de Hebreeuwse naam Tsosim en padvindsters Tsfoth. Er werd eind 1947 gestart met een

verkennergroep Misjmar Tikwatenoe onder leiding van Edzard Izaks, een gediplomeerd verkennerleider. Op 20 juni 1948 werd een meisjesvendel erkend met de naam Deworah. Een jaar later, in november 1948, werd een tweede verkennergroep opgericht, *Betsalel*, waar Jaap Cohen Mafakeed (hopman) werd. En in februari 1949 begon bij *Misjmar Tikwatenoe* een welpenhorde, Oforim in het Hebreeuws.

Julia was actief binnen de joodse jeugdorganisatie Tikwatenoe, waar Eddy Izaks jeugdleider was. Eddy startte eind 1947 met de Joodse tsofiem (padvinderij). Hij heeft Julia gevraagd leiding (madriecha) te worden. Eén van haar padvindsters was Marianne Schwarz. Marianne werd in 1952 ook leidster.

De Amsterdamse en Haagse groepen gingen in mei 1949 samenwerken in de Vereniging 'De Joodse Padvinders in Nederland' (JPN). Er volgden nog meer groepen, onder andere bij Joodse instellingen in Hilversum en Apeldoorn én in Enschede en Hilversum. In februari 1950 waren er acht groepen en later kwam daar nog een negende groep in Apeldoorn bij.

In januari 1950 werden de Amsterdamse groepen georganiseerd in verband met leidersgebrek. De verkenners van groep 1 Misjmar Tikwatenoe en 3 *Betsalel* gaan voorlopig samen onder de naam Bamitspah. Vanaf 1951 wordt in het Nieuw Israelietisch weekblad alleen nog maar over de horde en troep Bamitspah geschreven, naast het vendel Deworah en later de *Teixeira de Mattos* stam.

Na de HBS wilde Julie graag studeren voor arts maar werd uiteindelijk chemisch analiste. In 1952 trouwde ze met Eddy Izaks. Eddy werd door de Nederlandsche Bank-Unie, waar hij werkte, uitgestuurd naar Israël. Ze kregen daar vijf kinderen gekregen. In 1966 ging Julia sociologie en pedagogie studeren aan de Bar-Ilan Universiteit. Ze ging vervolgens werken op het gebied dat grenst aan sociologie en sociaal werk.

Meer informatie

[Julia Izaks-van der Velde – Onderduik, Tikwatenoe, Tsofiem en Alijah](#)
[Mozes Jesaja van der Velde Joods monument](#)
[Mozes Jesaja van der Velde - Kamp Westerbork, De Digitale Collectie](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.